

Søfartsstyrelsen 21. februar 2011

21. februar 2011

Vores reference:

Sag
Arkivkode
Center for skibe
(CFS)
/mjo

Information til skoler, institutioner m.v. om sejlads med elever

Søsikkerhedslovgivningen regulerer ikke særskilt sejlads i regi af skoler, institutioner m.v. Sådant sejlads er omfattet af søsikkerhedslovens almindelige bestemmelser.

I søsikkerhedslovgivningen står det centralt, at der skelnes mellem erhverv og fritid. Baggrunden herfor er blandt andet, at passagerer skal nyde en særlig beskyttelse, ligesom arbejdstagere skal nyde en arbejdssikkerhed på linie med niveauet i land. Det er derfor et generelt krav, at alle arbejdsprocesser skal være planlagte og tilrettelagte, så de er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Derfor er lovgivningen strengere for erhvervssejlads, herunder erhvervsmæssig passagersejlads, end for fritidssejlads.

Elever, der deltager i sejlads under deres ophold på institutioner og skoler, herunder ungdoms og efterskoler, er i skolens varetægt og har krav på samme sikkerhed, som en passager, der har tilkøbt sig en ydelse i form af sejlads. Skolerne og institutionerne modtager betaling, enten ved offentlige eller private midler. Skolen har derfor ansvar for elevernes sikkerhed og sundhed ved sejlads, og det kan ikke forudsættes, at elever på forhånd har særlige søsikkerhedsmæssige kompetencer.

Skolers sejlads er erhvervsmæssig sejlads og sejlads med elever er erhvervsmæssig passagersejlads. Det er således reglerne for erhvervsmæssig sejlads med passagerer, der finder anvendelse for skolernes sejlads med elever og ikke reglerne for fritidssejlads.

Fartøjer der anvendes erhvervsmæssigt

For erhvervsmæssig sejlads stilles der skærpede krav til besætningsmedlemmernes kompetencer, fartøjets konstruktion, udstyr og operation samt krav om syn og godkendelse af fartøjet. Disse krav og regelgrundlaget, som er omtalt i bilaget, varierer efter fartøjets størrelse, antallet af passagerer og det område, der sejles i m.v.

Generelt gælder det, at sikkerheden for et hvilket som helst skib eller fartøj består af grundelementerne fartøjets konstruktion, dets udstyr, besætningens færdigheder og deres operation af fartøjet. For små fartøjer er der

SØFARTSSTYRELSEN

Vermundsgade 38 C
2100 København Ø

Tlf. 39 17 44 00
Fax 39 17 44 01

sfs@dma.dk
www.sofartsstyrelsen.dk

CVR-nr. 29 83 16 10
EAN-nr. 5798000023000

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

begrænsede muligheder i konstruktionen. På grund af blandt andet den beskedne plads er der også grænser for det udstyr, der kan være om bord. Derfor bliver den operationelle sikkerhed af større og større betydning, når fartøjet bliver mindre. Et hovedbudskab er derfor, at der **altid skal udvises godt sømandskab**.

Såfremt der foregår sejlads med elever i regi af en skole, skal fartøjerne som nævnt synes og godkendes af Søfartsstyrelsen. Erhvervsmæssig sejlads med fartøjer, der ikke er synet og godkendt i.h.t. gældende regler, er ikke tilladt.

Såfremt skoler m.v. lejlighedsvis foretager sejlads med eleverne, eksempelvis som lejrudflugt, weekendtur eller lystfiskeri, skal skolen sikre sig, at de anvendte fartøjer er godkendt til erhvervsmæssig sejlads med passagerer.

Særregler for fartøjer som anvendes til professionel oplæring i sejlads

Hvis skoler, som led i undervisningen, tilbyder eleverne professionel oplæring i sejlads, har skoler fortsat det fulde ansvar for sejladsen, men skolen har mulighed for til denne undervisning at anvende fritidsfartøjer, der omfattes af det lempeligere regelsæt, som gælder for udlejningsfartøjer. Det indebærer bl.a., at de enkelte fartøjer ikke skal synes af Søfartsstyrelsen.

Det er imidlertid en forudsætning, at eleverne i skolens regi undervises med henblik på at bestå en af Søfartsstyrelsen anerkendt duelighedsprøve i sejlads eller det såkaldte speedbådkørekort.

Når der her tillades lempeligere krav for godkendelse af fartøjet, skyldes det, at undervisningen bør kunne ske i fartøjer, der er relevante for det pågældende bevis, at oplæringen kan og skal ske under kontrollerede forhold, at eleverne bør lære de søsikkerhedsmæssige aspekter ved sejladsen med et sådant fartøj, samt at de skal bestå en praktisk duelighedsprøve i sejladsen hermed.

Fartøjer som skolerne i øvrigt stiller til rådighed for eleverne

Såfremt skolerne ønsker at stille kanoer eller små robåde til rådighed, som eleverne selv kan anvende til sejlads, er dette muligt efter bestemmelserne om udlejning. Det påhviler fortsat skolen, at fartøjerne er bygget og udrustet efter gældende bestemmelser, som angivet i bilaget.

Skolen bør sikre:

- at eleven, og hvis denne er under 18 år tillige elevens forældre, er blevet gjort bekendt med, at det er eleven selv, som under sejladsen står for de sikkerhedsmæssige forhold ligesom udøvelsen af godt sømandskab påhviler eleven selv.
- at forældres accept er indhentet, hvis eleven er under 18 år,
- fartøj, redningsvest og eventuelt våd- eller tørdragt er CE-mærkede,

- eleven har en ulykkesforsikring,
- eleven er kompetent til aktiviteten (f.eks. ”friroet” fra en kano- og kajakklub eller har modtaget undervisning i en sejlkлуб), kan svømme og er i stand til at udvise godt sømandskab.

Forud for enhver form for sejlads skal man være særligt opmærksom på:

- at overholde bestemmelser og anbefalinger for årstiden,
- at sejladsen foregår i sikker nærhed af kysten,
- at oplysninger om sejladsen og antallet af personer om bord altid er meddelt personer i land, og
- at fartøjet er udrustet med godkendte redningsmidler, kommunikationsmuligheder til land og hvor relevant brandslukningsudstyr.

Råd og vejledning

For information vedrørende generelle sikkerhedsmæssige forhold vedrørende sejlads og information til nytte for udøvelsen af godt sømandskab, anbefales det at benytte Søsportens Sikkerhedsråd, der kan være behjælpelige med råd og vejledning samt undervisningsmateriale.

www.soesport.dk

Er der spørgsmål til de anførte gældende bestemmelser, herunder syn og godkendelse af fartøjer, kan henvendelse rettes til Søfartsstyrelsen

cfs@dma.dk .

Bilag

Regler for fartøjer der anvendes til erhvervsmæssig sejlads med passagerer fastsættes af Søfartsstyrelsen. Reglerne fastsætter krav til fartøjers konstruktion, udrustning og udstyr, besætningens kompetencer samt operationelle forhold, der skal medvirke til at øge sikkerheden til søs.

Sejlads med mere end 12 elever må kun finde sted med fartøjer, der opfylder de strengere krav for passagerskibe. Disse regler er så omfattende, at de i praksis ikke vil være relevante for skolerne, hvorfor de ikke omtales nærmere her. En hovedregel for skolerne er derfor, at der aldrig må være flere personer i skolens fartøjer, end fartøjets godkendelse berettiger til, og antallet af elever i fartøjerne må aldrig overstige 12.

Skolers sejlads antages hovedsageligt at foregå i mindre fartøjer og til orientering nævnes regelgrundlaget for mindre fartøjer nedenfor.

Erhvervsmæssig sejlads

1. For fartøjer med et dimensionstal under 20 (længde x bredde i.h.t. reglernes definitioner), som ønskes anvendt til erhvervsmæssig sejlads med passagerer/elever, er regelgrundlaget [Søfartsstyrelsens tekniske forskrift nr. 10 af 2.december 2003 om mindre fartøjer, der medtager op til maksimalt 12 passagerer](#): Fartøjer med dimensionstal under 20 skal endvidere være CE-mærket i henhold [Meddelelser fra Søfartsstyrelsen L; teknisk forskrift nr. 4 af 1. maj 2004 Fritidsfartøjers bygning og udstyr m.v.](#) eller godkendt i henhold til Nordisk Bådstandard.
2. For fartøjer med et dimensionstal på eller over 20 (længde x bredde i.h.t. reglernes definitioner), som ønskes anvendt til sejlads med op til 12 elever/passagerer, er regelgrundlaget [Søfartsstyrelsen Meddelelser F for fartøjer op til 15 meter](#): og i tillæg hertil [Søfartsstyrelsens tekniske forskrift nr. 10 af 2.december 2003 om mindre fartøjer, der medtager op til maksimalt 12 passagerer](#):

Med hensyn til bemanning henvises til [Besætningsfastsættelse for lastskibe med en bruttotonnage under 20 og for fiskeskibe med en længde under 15 meter, der befordrer indtil 12 passagerer i indenrigs fart i Danmark](#). Bemærk at føreren af fartøjet som udgangspunkt skal være indehaver af Duelighedsbevis i erhvervssejlads.

Ønskes et fartøj anvendt til sejlads med elever, skal det registreres som erhvervsfartøj. Registrering og anmeldelse af fartøjet til syn og sagsbehandling sker ved indsendelse af [registrerings-](#) og [anmeldelsesskema](#) til Søfartsstyrelsen.

Når et fartøj er klargjort til syn i henhold til ovenfor anførte regler, kan syn bestilles ved Søfartsstyrelsen for udstedelse af *Tilladelse til sejlads med maksimalt 12 passagerer*.

Professionel oplæring i sejlads

For fartøjer, der ønskes anvendt til professionel oplæring i sejlads, er regelgrundlaget: [Søfartsstyrelsens Meddelelser L; Teknisk Forskriftnr. 4 af 1. oktober 2006 om Fritidsfartøjers bygning og udstyr m.v.](#)

Herudover skal fartøjerne opfylde forskriftens kapitel VI om tillægsbestemmelser for udlejningsfartøjer. Sådanne fartøjer skal ikke registreres, synes eller godkendes af Søfartsstyrelsen, men det er skolens ansvar at sikre, at reglerne efterleves.

Udlejning (fartøjer som skolen stiller til rådighed for eleverne)

For fartøjer, der ønskes anvendt som udlejningsfartøjer, er regelgrundlaget: [Søfartsstyrelsens Meddelelser L; Teknisk Forskriftnr. 4 af 1. oktober 2006 om Fritidsfartøjers bygning og udstyr m.v.](#)

Herudover skal fartøjerne opfylde tillægsbestemmelserne i forskriftens kapitel VI om tillægsbestemmelser for udlejningsfartøjer. Sådanne fartøjer skal heller ikke registreres, synes eller godkendes af Søfartsstyrelsen, men det er skolens ansvar at sikre, at reglerne efterleves.

Særligt om rednings- og svømmeveste

Rednings- og svømmeveste skal være typegodkendte og derfor mærket med enten et CE-mærke eller det såkaldte Rat-mærke.

Erhvervsfartøjer:

I erhvervsfartøjer skal der findes redningsveste til alle ombordværende – godkendt efter den mere omfattende SOLAS standard. Sådanne veste er derfor Rat-mærket. SOLAS redningsveste er alene i signalfarver. Vestene skal være beregnet til de ombordværendes personvægt, og i fartøjer med dimensionstal under 20 skal vestene bæres under sejladsen.

Udlejningsfartøjer:

I udlejningsfartøjer skal der findes redningsveste til alle ombordværende. Vestene skal være beregnet til de ombordværendes personvægt.

Fritidsfartøjer:

I fritidsfartøjer skal der findes en rednings- eller svømmevest til hver person om bord. Vestene skal være beregnet til de ombordværendes personvægt.

Der findes undtagelsesbestemmelser for bl.a. kaproningsbåde og både i forlystelsesparker.

Redningsveste har opdriften placeret, så personen bliver vendt på ryggen med hovedet løftet og med mund og næse fri af vandet. En redningsvest kan derfor fastholde en bevidstløs person i en position med mund og næse fri af vandet. Redningsveste findes i klare signalfarver, typisk orange, og er forsynede med reflekser. En redningsvest giver en nedsat bevægelsesfrihed, og er mindre egnet til at svømme i eller ro i.

Redningsveste findes i en selvoppustelig version, der er meget kompakt og giver god bevægelsesfrihed i sammenfoldet tilstand. I en nødsituation blæses en indbygget opdriftsblære op ved hjælp af en kulsyrepatron. Denne opdriftsblære har samme udformning, som en almindelig redningsvest. Den oppustelige vests yderbetræk kan have alle farver -f.eks. grøn til jægere, men den indbyggede opdriftsblære er altid i signalfarve med reflekser.

En *svømmevest* giver mulighed for at kunne svømme og giver god bevægelsesfrihed for brugeren f.eks. i forbindelse med roning. Svømmevesten anbefales alene til øvede svømmere i beskyttet farvand, tæt på land, da den ikke kan fastholde en bevidstløs person på ryggen med mund og næse fri af vandet. Der er ikke krav til farven af svømmeveste, og de findes derfor i både diskrete farver og i signalfarver. Der er heller ikke krav om reflekser på svømmeveste.